
SUBJEKTY FINANČNÍHO PRÁVA

Petr Mrkývka

2011

Koncepce finančněprávní subjektivity

- Výchozím bodem konstruování koncepce finančněprávní subjektivity jsou principy:
 1. Finančněprávní subjektivita má normativní charakter determinovaný charakterem veřejné finanční činnosti
 2. Obsahově jednoduchý pojem představující souhrn prvků subjektivní stránky finančněprávního vztahu – schopnost být nositelem finančněprávních práv a povinností a schopnost k finančněprávním úkonům (činnosti)
 3. Specifická působnost charakterizující subjekt jako subjekt finančního práva
- X obecná subjektivita:** schopnost být subjektem práv a povinností a být subjektem právních vztahů

Vztah subjektu a předmětu finančního práva

- Vzhledem k rozmanitosti společenských vztahů, jež jsou předmětem finančního práva, a rozmanitosti chování jejich účastníků, nelze vytvořit jednotnou konstrukci subjektu finančního práva
 - každé pododvětví finančního práva má své specifické subjekty
-

Kategorie subjektů finančního práva

- **Subjekty veřejné finanční činnosti** – nositelé finančněprávních práv a povinností oprávnění k výkonu veřejné finanční činnosti
- **Subjekty, které nejsou nositeli a nerealizují veřejnou finanční činnost** – jsou ale účastníky finančněprávních vztahů

Aktivní a pasivní subjekty

- **Aktivní subjekt** – subjekt, kterému normy finančního práva přiznávají oprávnění formovat obsah základního finančněprávního vztahu
 - **Pasivní subjekt** – subjekt podrobený autoritativní konkretizaci finančněprávního vztahu, tj. aktivnímu subjektu
 - *Proměnný charakter statutu*
-

Pasivní subjekty

- Mají oprávnění a povinnosti materiální i procesní povahy, které nemají samostatnou povahu, ale představují konsekvenci existence materiálních oprávnění a povinností

X

- **Aktivní subjekty** mají oprávnění a povinnosti především procesního charakteru
-

Co má vliv na obsah statusu pasivního subjektu

- Právní povaha a forma osoby nebo organizační jednotky bez obecné právní subjektivity
 - Zda se jedná o osoby tuzemské nebo zahraniční
 - Zda se jedná o subjekty veřejného či soukromého sektoru
 - Zda subjekt je podnikatelem nebo nikoliv
 - Zda se jedná o subjekt veřejných financí nebo nikoliv
 - Zda se jedná o subjekty oprávněné k přijímání plnění z veřejných pohledávek nebo zda se jedná o subjekt nesoucí daňový dluh.
-

Subjekt finančního práva a subjekt finančněprávního vztahu

- Subjekt finančního práva je v obecných znacích vymezen finančněprávní normou nebo normou jiného právního odvětví, na kterou finančněprávní norma odkazuje
 - Subjekt finančněprávního vztahu je konkrétní subjekt finančního práva, který má práva a povinnosti vyplývající z konkretizovaného finančněprávního vztahu
-

Subjekty veřejné finanční činnosti

- rozpočtové právo

Ministerstvo financí

Správce rozpočtové kapitoly

Státní fond

Příspěvková organizace

Organizační složka státu, úsc

Správci finančních podpor (a.s.)

Veřejné grantové agentury

Finanční orgány úsc

Subjekty veřejné finanční činnosti

- berní právo

- Ministerstvo financí
 - Správce daně – úfo, CSČR aj.!
 - ÚFO: GFŘ-FŘ-FÚ
 - CSČR: GŘC-CŘ-CÚ
 - Sekundární správci daně (i soudy)
-

Subjekty veřejné finanční činnosti

- nefiskální část

- Česká národní banka
- Ministerstvo financí
- ...

Subjekty – adresáti finanční správy – veřejné finance

- Příjemci rozpočtových prostředků
 - Daňové subjekty
 - Další osoby zúčastněné na správě daní
-

Subjekty – adresáti finanční správy nefiskální část

- Specifické subjekty
 - Finanční instituce, úvěrové instituce, pojišťovny, zajišťovny, zprostředkovatelé, likvidátoři, pojistní matematici ...
 - Devizová místa
 - Tuzemci, cizozemci
 -
-

Finanční správa

- Finanční správa **ve smyslu:**
 - a) **funkčním** – činnost, působnost
 - b) **organizačním** – orgán legitimovaný k výkonu finanční správy ve funkčním smyslu
- Finanční správa podle priority účelu existence vykonavatele finanční správy:
 - a) **Primární** – primárně zřízený k výkonu finanční správy
 - b) **Sekundární** – finanční správu vykonává v souvislosti se svým primární posláním

Finanční správa

- Finanční správa *sensu stricto* – ÚFO, pro futuro koncentrovaná finanční správa (ÚFO + CS)
 - Finanční správa *sensu largo* – orgány veřejné moci vykonávající finanční správu ve funkčním smyslu ve své primární či sekundární působnosti
-

Duální koncentrace finanční správy

- **Česká národní banka** – centrální banka s postavením ústředního správního úřadu (nevládní státní správa)
- **Ministerstvo financí** – ústřední správní úřad (vládní státní správa)

Vykonavatelé a adresáti finanční správy

- Orgány a úřední osoby vykonávající finanční správu
 - Subjekty, na něž byl delegován výkon finanční správy
 - Adresáti finanční správy – osoby a organizační jednotky, které jsou povinny strpět výkon finanční správy
-

Statut subjektu finančního práva

- Naplněním antecedentu získávají fyzické a právnické osoby, případně organizační složky a seskupení osob bez právní subjektivity specifický finančněprávní statut:
- Tj. právem určené postavení ve finančněprávních vztazích a určený okruh a rozsah povinností, oprávnění a práva
- Nabytí statutu: ze zákona, na základě naplnění zákonem předpokládaných znaků, z rozhodnutí orgánu veřejné moci (IPA) ...

Literatura

- Nováková, P. *Subjekt a subjektivita ve finančním právu* In Mrkývka, P a kol. *Finanční právo a finanční správa. 1. díl. Brno : MU 2004*
 - Kostelecki, A. *Podmiotowość prawnofinansowa* In Kosikowski, C. a kol. *System prawa finansowego. Tom 1. Teoria i nauka prawa finansowego. Warszawa : Wolters Kluwer business 2010*
-